

Вх. № 4762-003-07-1
Дата: 30.09.2020г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№ 0101-162
24.09 2020 г.

ДО
Г-ЖА ЕЛЕНА ПЕШЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ПОЛИТИКИТЕ ЗА БЪЛГАРИТЕ В
ЧУЖБИНА
В 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Относно: *Сигнали, свързани с дейността на българските неделни училища в чужбина, обсъдени на заседание на Комисията по политиките за българите в чужбина, проведено на 17.09.2020 г.*

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПЕШЕВА,

Министерството на образованието и науката подпомага организационно, методически и финансово обучението, организирано в чужбина, което е регламентирано в чл. 297 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Редът и условията за подпомагане на обучението се определят от:

- Национална програма „Роден език и култура зад граница“, която се одобрява ежегодно от 2009 г. с Решение на Министерския съвет за одобряване на национални програми за развитие на образованието;

- Постановление № 334 на Министерския съвет от 2011 г. за българските неделни училища в чужбина (обн., ДВ, бр. 99 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 5 и 62 от 2013 г., бр. 32 от 2014 г. и бр. 3 от 2016 г.) – в сила до 1 юли 2018 г.;

- Постановление № 90 на Министерския съвет от 2018 г. за българските неделни училища в чужбина (БНУ) – в сила от 1 юли 2018 г.

Посочените в сигналите от г-жа Паулина Бонева и г-жа Галина Джап дружества, регистрирани по британското законодателство, са организации по чл. 297, ал. 1, т. 1 от ЗПУО. Този факт се удостоверява с представяне на документ за регистрация на организацията съгласно изискванията на законодателството на съответната държава и писма от ръководителите на задграничните представителства.

НП „Роден език и култура зад граница“ не изисква от създаването си през 2009 година до настоящия момент кандидатстващата организация да е осъществявала предварително образователна дейност, както и представяне на съответен документ за удостоверяване на този факт, докато за включване в Списъка на българските неделни училища в чужбина, който се утвърждава по Постановлението на МС, е необходимо доказване на такъв опит и на такова изискване.

За визираните години конкретните текстове в НП „Роден език и култура зад граница“, които са публикувани на сайта на Министерството на образованието и науката за изискваните документи, са:

1. учебна 2018/2019 година

- т. 6.7.2. документ за регистрация на бенефициента в официален превод на български език – за бенефициентите по т. 5.1. и по 5.3.;

- т. 6.7.8. писмо от представителя на дипломатическото представителство на Република България за удостоверяване на обстоятелството, че бенефициентът може да осъществява дейностите, за които кандидатства в съответната държава.

В сигналите е цитиран формулярът за кандидатстване по т. 6.7.1., в който кандидатите попълват само приложимата информация – ако имат опит, той може да бъде посочен, ако нямат такъв, се отбелязва, че за тях е неприложима информацията

2. учебна 2014/2015 година

- документ за регистрация на бенефициента в официален превод на български език – за бенефициентите по т. 5.1. и по т. 5.3.;

- писмо от представителя на дипломатическото представителство на Република България за удостоверяване на факта, че бенефициентът осъществява или подпомага осъществяването на организирана образователна дейност в съответната държава.

3. учебна 2011/2012 година

- т. 8.2. документ за регистрация на бенефициента – в официален превод на български език, с изключение на бенефициентите по т. 4. 2.;

- 8.12. съгласувателно писмо от посланика на Република България за удостоверяване на факта, че бенефициентът осъществява или подпомага осъществяването на организирана

образователна дейност в съответната държава (при наличие на такова писмо).

В сигналите е цитирана т. 4.1. от НП „Роден език и култура зад граница“ - 2011, с която се определят бенефициентите по програмата, а не условията, на които трябва да отговарят кандидатстващите организации и институции.

Условията за кандидатстване по НП „Роден език и култура зад граница“ по години, както и списъци на кандидатите с одобрените стойности на проектите за финансиране са публикувани на електронната страница на МОН в раздели *Програми и проекти* » *Архив национални програми* (<https://www.mon.bg/bg/75>) и *За българите зад граница* » *Роден език и култура зад граница* (<https://www.mon.bg/bg/175>).

Основната идея за създаването и функционирането на българските неделни училища е свързана с това, че организациите в чужбина, които нямат образователна дейност преди кандидатстването, се подкрепят от Министерството на проектен принцип, частично, за дейностите, за които кандидатстват, за да придобият опит, от една страна, и да популяризират дейността си и от друга – МОН да добие в достатъчна степен увереност, че кандидатите имат потенциал, кадрови и други възможности за реализиране на продължителна, професионална, устойчива училищна дейност в съответствие с политиките на българската държава.

Българските неделни училища в чужбина не са самостоятелни юридически лица, от които да бъдат изисквани документи за регистрация, а дейност с образователно-културна насоченост на самата организация. В тази връзка проектите на посочените дружества са одобрени, както следва:

Дружество „Климент Охридски“ е регистрирано на 07.04.2018 г. и кандидатства с проект за образователна дейност по НП „Роден език и култура зад граница“ през месец май 2018 г.

Дружество „Букваран“ е регистрирано на 11.04.2011 г. и кандидатства за първи път по програмата през месец май 2011 г.

Дружество „Градина“ е регистрирано на 21.06.2012 г. и кандидатства за първи път по програмата през месец юни 2014 г.

Дружество „Климент Охридски“ кандидатства с проект за обучение на 26 деца и ученици през учебната 2018/2019 година. През учебната 2019/2020 година в неделното училище „Св. Климент Охридски“, което функционира към това дружество, на адреси в Лондон-Хароу и Лутън се обучават двойно по голям брой ученици – 64.

БНУ „Букваран“ функционира към Дружество „Букваран“ с обучение на различни адреси в Лондон – Лейтън, Стратфорд и Уолтъмстоу и в гр. Честър. През учебната 2011/2012 година дружеството изпълнява проект по НП „Роден език и култура зад граница“ с частично финансирани дейности, а от учебната 2013/2014 година е вписано в Списъка на БНУ в чужбина по ПМС № 334/2011 г., което осигурява устойчиво финансово подпомагане от МОН. През

учебната 2019/2020 година се организира обучение за 346 деца и ученици. През периода на подпомагане от МОН броят на децата и учениците е увеличен десет пъти - от 30 до 346.

БНУ „Букваран Манчестър“ функционира към Дружество „Градина“ с организирано обучение в гр. Манчестър, гр. Ливърпул и гр. Лондон – Ромфорд. Организира обучение по български език и литература от учебната 2014/2015 година с финансова подкрепа по НП „Роден език и култура зад граница“. Училището е вписано в Списъка на БНУ в чужбина от учебната 2016/2017 година. През учебната 2019/2020 година се организира обучение за 164 деца и ученици. През периода на подпомагане от МОН броят на децата и учениците е увеличен от 55 на 164.

МОН осигурява обратната връзка с родителите чрез кореспонденция и участието им в организирането на обучението и отчитането на дейностите. Факт е, че за трите дружества има трайна тенденция за увеличаване на броя на учениците, което е израз на избора и на удовлетворението на родителската общност. За осигуряване на прозрачност и за стриктен контрол към БНУ в чужбина са сформирани родителски съвети, които имат ангажимента да представят доклад както в МОН, така и в съответното задгранично представителство и да съгласуват окончателния финансов отчет за всяка учебна година. На електронната страница на Министерството се публикуват списъци, съдържащи данни за одобрените училища, за местонахождението им по континенти, държави, населени места и райони, за предоставените им средства, за непризнати/неотчетени средства и сумите, които следва да възстановяват. От учебната 2018/2019 година е въведена единна електронна система world.mon.bg, в която се представя пълна информация за всяко БНУ в чужбина, подпомагано от МОН – списъци на деца, ученици, документи за регистрация на организациите, за квалификация на учителите, адреси, разпределение на учебното време и финансови разходооправдателни документи.

Обучението в БНУ в чужбина се провежда по утвърдени от министъра на образованието и науката учебни програми и се подпомага, а не се финансира изцяло от МОН.

Средствата се предоставят на организациите чрез банков трансфер след представяне на финансова идентификация на банковата сметка, подписана и подпечатана от обслужващата банка, съдържаща името на бенефициента, изписано на латиница, името на банката, изписано на латиница, SWIFT кода на банката или друг идентификационен номер за банките извън SWIFT системата, IBAN или номера на сметката на бенефициента. Всяка година за по-голяма прецизност и точност се изисква актуална информация от експерти от дирекция „Стопански и счетоводни дейности“ след публикуване на съобщение на електронната страница на МОН. Такива съобщения може да бъдат проследени на линкове - За българите зад граница » Роден език и култура зад граница » Архив » Архив на НП „Роден език и култура зад граница“ (<https://www.mon.bg/bg/100654>) и За българите зад граница » Постановление на Министерския съвет за българските неделни училища в чужбина (<https://www.mon.bg/bg/174>).

Средствата се отчитат съгласно Правила за отчитане, които се утвърждават за всяка учебна година със заповед на министъра на образованието и науката. Отчетните документи, издадени на територията на Република България или на съответната страна, се проверяват от работни групи от Междуведомствената комисия по въпросите на българските неделни училища в чужбина, които изготвят финансови карти с признати и непризнати разходи и резултатите се докладват и приемат на заседание на комисията.

Подобна информация за евентуално извършени закононарушения при одобряването на проекти и финансовото подпомагане на обучението, организирано от трите дружества, постъпи и в Министерството от г-жа Паулина Бонева, която в съдружие с г-н Любен Величков Марангозов представлява Дружество „Българско училище „Св. Св. Кирил и Методий“, и от г-жа Галина Джап, представляваща Дружество „Българско училище Уотфорд“. Във връзка с това бяха извършени проверки освен по документи и на място на дейността на следните български неделни училища в Лондон, Великобритания:

1. БНУ „Св. Св. Климент Охридски“ към Дружество „Климент Охридски“ – през месец ноември 2018 година. Проверката е извършена от директора на дирекция „Стопански и счетоводни дейности“ и експерт от дирекция „Образование на българите зад граница и училищна мрежа“.

2. БНУ „Букваран“ към Дружество „Букваран“; БНУ „Букваран Манчестър“ към Дружество „Градина“ и БНУ „Св. Св. Кирил и Методий“ към Дружество „Св. Св. Кирил и Методий“ – през месец ноември 2019 година. Проверката е извършена от експерти от дирекциите „Правна“, „Финанси“ и „Образование на българите зад граница и училищна мрежа“.

По време и на двете проверки са проведени срещи с представители на организациите на Посолството на Република България в Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, с родители и учители. Тази среща, проверката на документацията и посещенията на учебни часове не потвърждават твърденията на вносителите на сигналите.

Във връзка със статута на дружествата „Букваран“ и „Градина“, визириани в сигнала на г-жа Бонева, е представено становище от счетоводната кантора „Св. Йоан Рилски Чудотворец“, представлявана от г-н Емил Зарков, старши член на Кралското дружество на дипломираните експерт-счетоводители във Великобритания и упълномощена за дейностите, свързани с регистрацията и счетоводството на дружествата в съответствие с британското законодателство, според което:

- Дружествата са вписани в Търговския регистър на Великобритания през целия период, в който се подпомагат организационно, методически и финансово от МОН;

- За Дружество „Градина“ има едно служебно известие за отписване от регистъра от 22 октомври 2013 г., което е оттеглено четири дни по-късно. Към този момент БНУ „Букваран

Манчестър“ не се подпомага по НП „Роден език и култура зад граница“ или по ПМС № 334/2011 година за БНУ в чужбина.

- Дружествата са представяли dormant счетоводни отчети (не са отчитани „съществени счетоводни операции“), като последният такъв и за двете организации е през 2016 г.

По време на работна среща с г-н Зарков, проведена в Лондон, е изразено категорично мнение, че Дружествата „Букваран“ и „Градина“ са организирали дейността си и са отчитали средствата, предоставени от МОН, при спазване на британското законодателство и българските нормативни изисквания към неделните училища. Становището му е постъпило официално в МОН, предоставено е на експертите от МОН на място и от втория секретар в Посолството на Република България в Лондон.

Във връзка с преписка № 328600-20956/20 г. в Главна дирекция „Национална полиция“ на 24.06.2020 г. е представена подробна информация с приложени становища, доклади, заповеди, банкови нареждания и др., касаещи финансовото подпомагане и организацията на обучението.

Г-жа Бонева е уведомена нееднократно за резултатите, осигурен е достъп до обществена информация, водена е активна кореспонденция по електронен път, въпреки което подобни сигнали от нейно име продължават да бъдат изпращани до различни институции, медии и публикувани в социалните мрежи, което създава предпоставки за уронване на авторитета и интересите на българската общност в чужбина, напрежение и нелоялна конкуренция между българските неделни училища, които Министерството на образованието и науката подкрепя като крепители на българската национална идентичност.

Министерството на образованието и науката предостави отговор на отправеното до Вас писмо от Германско-българско социокултурно дружество „Васил Левский“ в Дортмунд и околността с писмо изх. № 94-4036/08.09.2020 г.

Дружеството кандидатства с проект за подпомагане на обучението по български език, литература и допълнителни училищни дейности, свързани с българските обичаи, фолклор и традиции – неделно училище „Св. Паисий Хилендарски“ в Дортмунд.

Неделното училище започва дейността си на 28.09.2019 г. Създадено е по инициатива на група български социални работници, ангажирани с германските интеграционни служби.

Училищната концепция е да се предостави възможност на деца от всички възрасти и етноси, живеещи в близките градове на Люнен – Шверге, Бохум, Дортмунд да изучават български език и литература, да участват в занимания, с които да се запознаят с българските празници и традиции и не на последно място да ги възпитат в етническа и социална толерантност.

В проектното предложение е отбелязано, че за учебната 2020/2021 г. в училището се предвижда да се обучават 35 ученици, разпределени в подготвителна група, I, II, III, IV и V клас. През учебната 2019/2020 г. училището е провеждало занятия в помещения, отдадени

безвъзмездно от неправителствената организация „Грюнбау“. Училището ползва помещенията в събота, а през останалата част от седмицата сградата се ползва от Центъра за мигранти от Югоизточна Европа „Вилкомен Еуропа“.

В училището се обучават и деца с родители в неравностойно положение, включително и от ромски произход. Дейността на училището се подпомага от местни неправителствени организации – „Грюнбау“, „Каритас“ и „Диакони“, които се занимават с интеграционни дейности и подпомагат уязвими групи.

Горесцитираното проектно предложение е разгледано от Междуведомствената група по въпросите на българските неделни училища зад граница. Решението за неодобрение на проектното предложение се основа на точка 4.3.5. от НП „Роден език и култура зад граница“, модул 1, а именно: „По Програмата може да не бъде финансиран проект, в който е предвидено дейностите да се изпълняват в населени места, административно-териториални единици в населени места и райони, в които осъществява дейност друго българско неделно училище, финансирано от МОН“.

При обсъждането Междуведомствената комисия е отчела следните обстоятелства:

Училищната мрежа от БНУ в чужбина се формира от училища, подпомагани финансово от МОН по ПМС № 90/29.05.2018 г. и от училища, подпомагани по НП „Роден език и култура зад граница“.

В съответствие с изискванията на НП „Роден език и култура зад граница“ и на ПМС № 90/29.05.2020 г. Междуведомствената комисия събира и обобщава информация за населени места и за административно-териториални единици в населени места, в които е осигурен достъп до обучение по български език и литература, история и география на България, подпомагано от МОН.

За учебната 2020/2021 г. по ПМС № 90/29.05.2018 г. МОН подпомага дейността на БНУ „Св. св. Кирил и Методий“ в Дортмунд към Сдружение „Българско неделно училище „Св. св. Кирил и Методий“. БНУ „Св. Паисий Хилендарски“ е сформирано от родители и учители, чиито деца предходната учебна година са посещавали БНУ „Св. св. Кирил и Методий“. Към момента на оценяване на проектното предложение по НП „Роден език и култура зад граница“ Междуведомствената комисия е отчела, че двете училища провеждат обучение на адреси на отстояние между 4.1 и 5 км., в зависимост от избрания маршрут или начин на придвижване. В проектното предложение и в изпратеното до Вас възражение, е отбелязано, че в училището учат и ученици от съседните на Дортмунд градове – Люнен, Шверте, Бохум, но училището провежда занятията си в Дортмунд. За учебната 2020/2021 г. БНУ „Св. Паисий Хилендарски“ ще провежда занятията си в помещения в замъка „Евингер Шльос“, предоставени за безвъзмездно ползване от община Дортмунд. Сградата се намира на отстояние от 6.8 до 9.3 км. в зависимост от избрания маршрут от сградата на БНУ „Св. св. Кирил и Методий“.

Решението на Междуведомствената комисия, е че е предоставена възможност за обучение по български език, история и география на България и достъп на желаещите деца и ученици до българско неделно училище в Дортмунд. Понастоящем работещото от учебната 2018/2019 г. БНУ „Св. св. Кирил и Методий“ може да обхване учениците, посещаващи и двете неделни училища. На практика не се наблюдава повишаване на броя на обхванатите деца в двете училища, въпреки създаването на второ училище.

Във възражението си представляващите Германо-българско социокултурно дружество „Васил Левский“ в Дортмунд и околността цитират населени места (градове), в които функционира повече от едно неделно училище, подпомогнато от българската държава. Следва да отбележим, че решенията за подпомагането на неделните училища в тези населени места, са взети назад във времето, когато е липсвало нормативно основание за ограничение на броя на българските неделни училища в едно населено място, като в болшинството от случаите тези училищата са ситуирани в големи градове с над 1 милион жители, в които живее голяма историческа и икономическа българска диаспора. Запознати сме и с броя на живеещите българи в Дортмунд и околността, както и с динамиката на българската общност в останалите най-големи немски градове – Берлин, Хамбург, Мюнхен и Франкфурт.

По повод изброените в писмото от дружеството стратегически и концептуални причини, поради които двете неделни училища в Дортмунд не биха могли да работят съвместно, споделям виждането, че всички организации на българите зад граница и работещите към тях неделни училища следва да имат обща кауза и да споделят общи ценности за образование на нашите деца зад граница в посока за единение на българската общност, възпитание на бъдещите поколения към любов и съхранение на родния и език и култура.

Отчитайки гореизложеното, считам, че няма основания за преразглеждане на решението на Междуведомствената комисия, основаващо се на точка 4.3.5 от НП „Роден език и култура зад граница“, както и нарушение на основани граждански права и задължения, залегнали в Конституцията на Република България, поради факта, че са спазени изискванията на нормативната уредба и е осигурен достъп на желаещите деца и ученици до българско неделно училище и обучение по български език.

МОН ще продължи да изпълнява една от стратегическите си цели, насърчаване на образователната дейност зад граница, чрез подпомагане на българските неделни училища като крепители на националната ни идентичност.

За последните десет години средствата за подпомагане на българските неделни училища в чужбина постоянно се увеличават – от 2 261 434 лв. за учебната 2009/2010 година до 12 401 743 лв. за учебната 2019/2020 година.

Част от целенасочените мерки, които вече са предприети, са одобрените учебни програми и помагала за обучението, организирано в чужбина, нормативните промени за признаване на

резултатите от тестове за сертифициране на знанията по български език по Общата европейска езикова рамка за прием в български университети, реализирането на специални модули в НП „Роден език и култура зад граница“ – 2020 за обучение на учителите зад граница и обмен на образователни идеи чрез партниране и посещение на учители и ученици от българските неделни училища в училища в България, създаването на предпоставки за увеличаване на броя на обхванатите ученици чрез провеждане на електронно обучение.

24.9.2020 г.

X

Красимир Вълчев
Министър на образованието и науката
Signed by: Krasimir Georgiev Valchev

ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЯ ДОКУМЕНТ

